

Asia: VN/11019/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maanalaisen verkkoinfrastruktuurin sijaintitiedoista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Millaisia taloudellisia, toiminnallisia, yhteiskunnallisia tai muita vaikutuksia tunnistatte? Miten arvioitte uuden toiminta- ja toteutusmallin tai muut edustamallenne taholle aiheutuvat seuraukset?

Geomatikk Finland Oy on kansainväliseen Geomatikk-konserniin kuuluva palveluntarjoaja. Tuotamme sijaintiselvitys-, kaapelinäyttö- ja kartoituspalveluita verkonomistajille ja maanrakentajille koko Suomen alueella. Tytäryhtiömme Suomen Kaapelivauriopalvelu Oy:n tuottaa kaapelivaurioiden selvitys-, laskutus- ja perintäpalveluita verkonomistajille. Toimimme päivittäin läheisessä yhteistyössä noin 150 verkonomistaja-asiakkaamme sekä tuhansien infra-alan maanrakentajien ja suunnittelijoiden kanssa. Käsittelemme vuositasolla yli 50 000 maanalaisten rakenteiden sijaintiselvityspyyntöä.

Kiitämme Liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Lausunrossamme keskitymme erityisesti esityksen toiminnallisiin, taloudellisiin ja tietoturvaan liittyviin kysymyksiin sekä vaihtoehtoihin ratkaisumalleihin, jotka tukevat lain tavoitteiden saavuttamista tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Yleistä

Geomatikk Finland Oy katsoo, että hallituksen esityksessä asetetut tavoitteet maanalaisen verkkoinfrastruktuurin vaurioiden ehkäisemisestä, työturvallisuuden parantamisesta sekä tiedonsaannin kehittamisestä ovat perusteltuja ja laajasti kannatettavia. Esitetty toteutusmalli ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukainen tapa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehdotetusta mallista poiketen Geomatikk Finland Oy kannattaa ensisijaisesti hajautettua toimintamallia, joka vastaa Ruotsissa pitkään käytössä ollutta Ledningskollen mallia (ks. kysymys 7). Ledningskollen perustuu siihen, että valtakunnallinen palvelu toimii koordinaatio- ja välityskanavana, mutta ei toimi edes osittain keskitettynä verkkotietojen tietovarastona. Palveluun ei tallenneta verkonomistajien sijaintitietoja, vaan verkonomistajat ilmoittavat ainoastaan omat vastuu tai toiminta alueensa. Mallissa kaivutyöhön ryhtyvä toimija tekee yhden kyselyn, jonka perusteella palvelu tunnistaa relevantit verkonomistajat ja välittää kyselyn heille. Kukin verkonomistaja vastaa

kyselyihin itse, omien järjestelmiensä ja riskinarviointinsa pohjalta, ja vastaa tietojen sisällöstä, ajantasaisuudesta ja mahdollisesta näyttötoiminnasta.

Hajautettu malli tukee kaivuvahinkojen ehkäisyä ja työturvallisuutta varmistamalla, että kaikki kaivualueella mahdollisesti sijaitsevat verkot tulevat huomioiduiksi yhden kyselyn kautta, mutta samalla se säilyttää vastuun ja tiedonhallinnan verkonomistajilla. Tietoturvan näkökulmasta malli vähentää keskitettyihin tietovarantoihin liittyviä riskejä, koska kriittisen infrastruktuurin yksityiskohtaiset sijaintitiedot eivät kerry yhteen valtakunnalliseen järjestelmään. Ruotsissa Ledningskollen on muodostunut vakiintuneeksi markkinakäytännöksi ja sitä pidetään toimivana ratkaisuna käytännössä.

Geomatikk Finland Oy katsoo lisäksi, että esitetty laki on valmisteltu ilman riittävän laajaa ja systemaattista keskustelua alan toimijoiden kanssa. Esitys laajentaa Traficomien aiemmin valmistelemaa sijaintitietopalvelua merkittävästi kohti laajempaa tietoturvaa ja sääntelyä koskevaa kokonaisuutta, jonka vaikutuksia toimialaan, kustannuksiin, markkinarakenteeseen ja muuhun alan sääntelyyn ei ole arvioitu riittävän kattavasti. Sääntelykokonaisuus ulottuu käytännössä pidemmälle kuin pelkkään kaivuvahinkojen ehkäisyyn ja koskettaa laajasti järjestelmä-, tietoturva- ja palvelutuotantoa.

Geomatikk Finland Oy pitää tärkeänä, että Suomessa säilyy toimiva ja kilpailtu kaupallinen markkina verkkotietojärjestelmä-, sijaintiselvitys-, paikkatieto- ja näyttöpalveluissa. Suomesta ei tule rakentaa toimintaympäristöä, jossa alan järjestelmä- ja palveluntuottajille asetetaan olennaisesti tiukempia vaatimuksia kuin muissa vastaavissa, saman sääntelyn piirissä olevissa Euroopan maissa. Tällainen kehitys heikentäisi markkinoiden toimivuutta, rajoittaisi kilpailua ja voisi nopeastikin vähentää palveluiden saatavuutta ja kehitystä.

Lisäksi Geomatikk Finland Oy katsoo, että esityksen mukaiset kustannukset muodostuisivat kokonaisuutena merkittäviksi. On perusteltua arvioida, voisiko vastaavan taloudellisen panostuksen kohdentaa tehokkaammin kaivuvahinkojen ehkäisyyn, verkkotiedon laatuun, kaapelinäyttöjen määrään ja laatuun, koulutukseen ja käytännön toimintamallien kehittämiseen ilman raskasta hallinnollista rakennetta ja lisääntyvää byrokratiaa. Näin lain tavoitteet voitaisiin saavuttaa kustannustehokkaammin ja toimialan käytännön realiteetit paremmin huomioiden.

Tunnistettuja vaikutuksia HE:een liittyen

Geomatikk Finland Oy katsoo, että alan pelisääntöjen täsmentämisellä ja toimintamallien yhdenmukaistamisella voi olla positiivisia vaikutuksia koko toimialan kannalta. Nykytilanteessa sijaintiselvityksiin, verkkotietojen käsittelyyn sekä kaapelinäyttöihin liittyvät käytännöt ovat hajanaisia ja vaihtelevat merkittävästi alueittain ja toimijakohtaisesti, mikä heikentää ennakoitavuutta ja lisää epävarmuutta eri osapuolten toiminnassa.

Selkeämmät ja valtakunnallisesti yhtenäiset toimintaperiaatteet parantavat markkinoiden toimivuutta, tukevat palveluiden laatua ja turvallisuutta sekä luovat tasapuolisemmat edellytykset eri toimijoille kehittää toimintaansa. Yhteiset pelisäännöt hyödyttävät verkkotoimijoita, rakentajia sekä sijaintiselvitys- ja paikkatietopalveluja tarjoavia toimijoita ja tukevat lain keskeisiä tavoitteita kaivuvahinkojen vähentämisestä ja työturvallisuuden parantamisesta. Pelisääntöihin liittyvät yksityiskohdat kuten määräajat tulisi kuitenkin sopia yhdessä alan toimijoiden kanssa, jotta ne toimitaisivat myös käytännössä.

Samanaikaisesti on tärkeää tarkastella esityksen taloudellisia vaikutuksia realistisesti suhteessa vallitsevaan taloustilanteeseen. Mikäli laki tulee voimaan esitetyssä muodossa, kokonaiskustannukset nousevat nykyiseen tilanteeseen verrattuna käytännössä kaikille osapuolille, painottuen erityisesti verkonomistajiin. Lisäkustannuksia aiheutuu muun muassa tietojärjestelmien kehittämisestä, tietoturva vaatimusten täyttämistä, hallinnollisista velvoitteista sekä henkilöstöön kohdistuvista vaatimuksista, ja pienelle osalle verkonomistajista myös kaapelinäyttöjen määrän kasvamisesta.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on perusteltua arvioida huolellisesti, missä määrin ja millä aikataululla verkonomistajat, palveluntarjoajat ja muut osapuolet pystyvät vastaamaan näihin kustannusvaikutuksiin. Mikäli kustannusrasitus muodostuu merkittäväksi, on olemassa riski, että siirtymä uuteen toimintamalliin ja järjestelmään venyy pitkäksi. Tämä voi osaltaan hidastaa lain tavoitteiden toteutumista käytännössä.

Tästä syystä sääntelyn onnistumisen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat kustannusten oikeasuhtaisuus, riittävä ja joustava siirtymäaika sekä mahdollisuus vaiheittaiseen käyttöönottoon, jotta alan toimijat kykenevät omaksumaan uuden mallin hallitusti ja tarkoituksenmukaisesti.

2. Miten näette uusien toimijoille asetettujen velvoitteiden, kuten esimerkiksi rekisteröintivelvoitteiden, tiedonantovelvoitteiden, turvallisuusvelvoitteiden ja näyttötoimintavelvoitteiden, toimivuuden edustamanne tahon näkökulmasta?

Geomatikk Finland Oy katsoo, että toimijoille asetettujen uusien velvoitteiden tavoitteet ovat lähtökohtaisesti perusteltuja. Rekisteröinti-, tiedonanto- ja turvallisuusvelvoitteilla pyritään selkeyttämään vastuita, parantamaan tietojen käsittelyn luotettavuutta sekä yhdenmukaistamaan toimintatapoja toimialalla, jossa käytännöt ovat nykytilanteessa osin hajanaisia.

Velvoitteiden toimivuuden kannalta keskeinen haaste liittyy kuitenkin toimijakentän laajuuteen ja monimuotoisuuteen. Sijaintiselvitys- ja kaapelinäyttötoimintaan osallistuu Suomessa erittäin suuri määrä toimijoita, joiden resurssit, tekninen valmius ja toimintamallit vaihtelevat merkittävästi. Tässä tilanteessa on riski, että kaikkien toimijoiden kyky täyttää kaikki uudet vaatimukset yhdenmukaisesti ja säädetyissä aikatauluissa muodostuu haasteelliseksi.

Uusien velvoitteiden asettaminen lisää myös väistämättä toimijoiden kustannuksia. Kustannuksia syntyy muun muassa rekisteröitymiseen ja raportointiin liittyvästä hallinnollisesta työstä, tietojärjestelmä- ja tietoturva vaatimusten täyttämistä sekä henkilöstöön kohdistuvista vaatimuksista. Näiden kustannusvaikutusten oikeasuhtaisuus on keskeinen edellytys sille, että velvoitteet ovat käytännössä toteuttamiskelpoisia kaikenkokoisille toimijoille.

Monien verkonomistajien kanssa toimivan palveluntuottajan näkökulmasta erityisen tärkeää on, että turvallisuusvelvoitteiden toteuttamistapa on tehokas ja tarkoituksenmukainen.

Henkilöturvallisuus selvitys vaatimus on lähtökohtaisesti hyvä, mutta Geomatikk Finland Oy pitää olennaisena, että selvitykset olisivat henkilökohtaisia ja yleispäteviä, eikä tilanne muodostuisi sellaiseksi, jossa samaa henkilöä koskeva turvallisuus selvitys joudutaan teettämään erikseen jokaisen verkonomistajan tehtäväkohtaisesta vaatimuksesta. Päällekkäiset selvitysmenettelyt lisäävät kustannuksia ja hallinnollista kuormitusta ilman lisähyötyä turvallisuuden näkökulmasta. Palveluntarjoajat tuottavat tyypillisesti palveluja kymmenille tai jopa sadoille verkonomistajille. Mikäli turvallisuus selvitys vaatimuksen katsotaan koskevan kaikkia tai valtaosaa verkonomistajista, heidän palveluntarjoajiensa henkilöistä haettavien selvitysten määrä kasvaisi erittäin merkittävästi.

Ratkaisuna voisi olla esimerkiksi henkilökohtaisen tietoturvapätevyyden ja luotettavuuden osoittaminen rekisterimerkinnällä tai todistuksella, vrt. turvallisuus- ja lukitusalan turvasuojaajakortti.

Geomatikk Finland Oy pitää tärkeänä, että velvoitteet ovat selkeästi määriteltyjä, yhdenmukaisesti sovellettavia ja riittävän hyvin ohjeistettuja. Lisäksi riittävä ja joustava siirtymäaika on välttämätön, jotta laaja ja heterogeeninen toimijajoukko pystyy mukauttamaan toimintansa uuteen sääntelyyn hallitusti ilman, että palvelujen saatavuus tai toiminnan jatkuvuus vaarantuu.

3. Miten 26 §:n verkkotietojärjestelmän luokat toimivat näkökulmastanne ja ovatko esitetyt verkkotietojärjestelmien tietoturvavaatimukset riittävän kattavat?

Geomatikk Finland Oy katsoo, että 26 §:ssä esitetty verkkotietojärjestelmien luokittelu (A, B ja C) on periaatteeltaan riskiperusteinen ja sääntelyn tavoitteiden kannalta perusteltu. Esitettyjen määritelmien perusteella luokittelu vaikuttaa kuitenkin käytännössä johtavan varsin usein järjestelmien sijoittumiseen A luokkaan, mikä kaventaa luokittelun tosiasiallista eriyttävää vaikutusta ja lisää korkeimpaan vaatimustasoon kuuluvien järjestelmien määrää.

Määrittelyjen perusteella vaikuttaa lisäksi siltä, että auditoitavien ja kehitettävien järjestelmien kokonaismäärä voi muodostua erittäin laajaksi. Erityisesti tilanteissa, joissa samaa verkkotietojärjestelmää (kaupallista ohjelmistotuotetta) käytetään useiden verkonomistajien asiakaskohtaisina versioina ja asennuksina, auditointivelvoitteet voivat kohdistua useisiin kokonaisuuksiin, jotka ovat teknisesti olennaisilta osin samanlaisia.

Tällainen menettely voi johtaa huomattavaan hallinnolliseen ja kustannukselliseen kuormitukseen ilman, että tietoturvan tosiasiallinen taso vastaavasti paranee. Tämä korostuu erityisesti verrattuna hajautettuun malliin, jossa vastuu tiedoista ja niiden suojaamisesta säilyy verkonomistajilla eikä järjestelmäkohtainen päällekkäinen auditointi korostu (ks. kysymys 7).

Lisäksi on tärkeää tarkastella esitettyjen vaatimusten suhdetta laajalti käytössä oleviin tietoturva auditointikehyksiin ja sertifiointeihin, kuten ISO/IEC 27001 -standardiin. Mikäli sääntely ei mahdollista näiden hyödyntämistä osana vaatimustenmukaisuuden osoittamista, syntyy riski päällekkäisestä sääntelystä.

Luokittelun käytännön toimivuuden kannalta on keskeistä, että luokkien väliset rajaukset ovat selkeitä ja yhdenmukaisesti tulkittavia. Näissä tilanteissa selkeä ja ennakoiva viranomaisohjeistus on erityisen tärkeää.

Geomatikk Finland Oy pitää olennaisena, että tietoturvavaatimusten soveltamisessa voidaan painottaa järjestelmätuotekohtaista ja riskiperusteista tarkastelua sekä hyödyntää olemassa olevia sertifiointeja ja hyväksi todettuja tietoturvakäytäntöjä.

4. Miten näette sähköisen tietopisteen rahoituksen ja toimialoilta perittävät maksut nyt ja tulevaisuudessa?

Geomatikk Finland Oy katsoo, että rahoitus- ja maksumallilla on keskeinen vaikutus järjestelmän hyväksyttävyyteen, käyttöasteeseen ja sitä kautta myös lain tavoitteiden toteutumiseen käytännössä.

Maksujen tulee olla oikeasuhtaisia suhteessa palvelusta saataviin hyötyihin ja eri toimijoiden rooliin järjestelmässä. Mikäli maksurasitus muodostuu merkittäväksi erityisesti verkonomistajille tai palveluntarjoajille, on olemassa riski, että kustannukset heijastuvat palveluiden hintoihin, hidastavat uuden toimintamallin käyttöönottoa tai muodostavat kynnyksen järjestelmän aktiiviselle käytölle. Järjestelmän vaikuttavuus edellyttää sen laajaa ja johdonmukaista käyttöä.

Geomatikk Finland Oy katsoo, että sähköiseen tietopisteeseen ja siihen liittyvään sääntelyyn kohdistuvien investointien kustannus–hyötysuhdetta on arvioitava kriittisesti. Lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä investoinnit järjestelmiin, tietoturva-vaatimuksiin, hallinnollisiin velvoitteisiin ja maksuihin nostavat toimijoiden kustannuksia nykyiseen tilanteeseen verrattuna. On olemassa riski, että saavutettavat hyödyt jäävät määrällisesti tai ajallisesti pienemmiksi kuin investointien ja pysyvien käyttökustannusten taso. Tämä riski kasvaa erityisesti silloin, jos käyttöönotto pitkittyy, käyttöaste jää vajaan tai sääntely johtaa päällekkäisiin prosesseihin.

Lisäksi on epävarmaa, kohdistuvatko hyödyt samoille toimijoille, jotka vastaavat investoinneista ja maksuista. Mikäli kustannusrasitus kohdistuu ensisijaisesti verkonomistajiin ja palveluntarjoajiin, mutta hyödyt realisoituvat vain osittain, viiveellä tai laajemmin yhteiskunnan tasolla, kokonaiskustannusten ja -hyötyjen tasapaino ei välttämättä muodostu myönteiseksi investoivien toimijoiden näkökulmasta.

Geomatikk Finland Oy katsoo, että ilman selkeää näyttöä siitä, että investoinnit johtavat tosiasiallisesti hyötyihin, jotka ovat vähintään investointien ja pysyvien käyttökustannusten suuruisia, on olemassa riski, että sääntely lisää kokonaiskustannuksia pysyvästi. Tästä syystä rahoitus- ja maksumallin oikeasuhtaisuus, järjestelmän tehokas käyttöönotto sekä päällekkäisten kustannusten välttäminen ovat keskeisiä edellytyksiä hankkeen taloudelliselle onnistumiselle.

Kokonaiskustannusten kannalta vastaavaan tulokseen päästäisiin kuitenkin huomattavasti edullisemmin myös Ruotsin mallin mukaisella sijaintitietopalvelulla ja infraverkkojen tietojen käsittelyä erikseen säätelevällä lainsäädännöllä (ks. kysymys 7).

5. Miten arvioitte verkkotietokyselyn määräajat sekä verkkotoimijalle asetetun määräajan ilmoittaa verkkotietokyselyssä pyydetty tiedot Liikenne- ja viestintäviraston tietopisteeseen?

Geomatikk Finland Oy katsoo, että verkkotietokyselyihin ja niihin vastaamiseen asetettujen määräaikojen tavoitteena oleva ennakoitavuuden ja yhdenmukaisuuden parantaminen on perusteltua. Selkeät määräajat voivat luoda yhteiset pelisäännöt verrattuna nykytilanteeseen, jossa vasteajat ja käytännöt vaihtelevat.

Määräaikojen pituutta ja rakennetta arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon kaivutoiminnan todellinen toimintarytmi. Käytännössä kaivaminen ja siihen liittyvät tarpeet etenevät usein huomattavasti nopeamassa syklissä kuin mitä esitetyt määräajat edellyttävät. Kaivajien ja rakennuttajien tarpeet vaihtelevat tyypillisesti päivä- ja viikkotasolla, ja työmaiden aikataulut voivat muuttua lyhyellä varoitusajalla esimerkiksi sääolosuhteiden, resurssien tai muiden samanaikaisten töiden vuoksi.

Tässä tilanteessa hyvin pitkät tai jäykät määräajat voivat muodostua käytännössä toiminnan sujuvuutta rajoittaviksi. On olemassa riski, että määräajat eivät vastaa operatiivista todellisuutta, jossa tietoja tarvitaan nopeasti ja usein lyhyellä varoitusajalla. Tämä voi heikentää järjestelmän käytettävyyttä ja johtaa siihen, että järjestelmää ei koeta aidosti kaivutoimintaa tukevaksi.

Lisäksi Geomatikk Finland Oy pitää tärkeänä, että määraajat eivät ohjaa toimijoita vastaamaan verkkotietokyselyihin kiireessä tai puutteellisilla tiedoilla pelkästään määraajan täyttämiseksi. Turvallisuuden ja kaivuvahinkojen ehkäisyn näkökulmasta keskeistä on tietojen oikeellisuus ja luotettavuus, ei ainoastaan vasteajan muodollinen noudattaminen.

Geomatikk Finland Oy katsoo, että määraaajien tulisi olla riittävän joustavia ja huomioida kaivutoiminnan nopeatempoisuus sekä kyselymäärien vaihtelu. Erityisesti järjestelmän käyttöönoton alkuvaiheessa sekä poikkeus- ja ruuhkatilanteissa tarvitaan mahdollisuutta joustavaan soveltamiseen, jotta määraajat tukevat lain tavoitteita eivätkä muodostu esteeksi käytännön toiminnalle.

6. Miten arvioitte verkkoinfrastruktuurin sijaintitietojen käsittelyn kokonaisturvallisuutta ja uusien turvallisuusvaatimusten riittävyttä ja kattavuutta?

Rekisteröityminen, käyttäjien tunnistaminen, keskitettympi tiedonvälitys sekä verkkotietojärjestelmille asetettavat vaatimukset luovat selkeämmän ja hallitumman toimintaympäristön kuin nykyinen hajautunut käytäntö. Kokonaisturvallisuuden kannalta vastaavaan tulokseen päästäisiin kuitenkin huomattavasti edullisemmin myös Ruotsin mallin mukaisella sijaintitietopalvelulla ja infraverkkojen tietojen käsittelyä erikseen säätelevällä lainsäädännöllä (ks. kysymys 7).

Esityksessä uusien turvallisuusvaatimusten kattavuus on pääosin riittävä, mutta niiden vaikuttavuus riippuu olennaisesti siitä, kuinka riskiperusteisesti ja käytännönläheisesti niitä sovelletaan.

Geomatikk Finland Oy pitää keskeisenä, että turvallisuusvaatimukset tukevat käytännön tietoturvaa eivätkä johda tilanteeseen, jossa painopiste siirtyy vaatimusten täyttämisen dokumentointiin operatiivisen turvallisuuden kehittämisen kustannuksella.

Lisäksi on tärkeää, että turvallisuusvaatimusten soveltaminen on yhteensopivaa yleisesti käytössä olevien tietoturvakäytäntöjen ja käytäntöjen kanssa.

Geomatikk Finland Oy katsoo, että kokonaisturvallisuuden kannalta keskeistä on selkeä viranomaisohjeistus, vaatimusten yhdenmukainen tulkinta sekä riittävä joustavuus niiden soveltamisessa.

7. Muita huomioita tai kommentteja hallituksen esityksestä?

Ehdotamme esityksen palauttamista yhteistyöfoorumiin valmisteltavaksi, jotta alan toimijat tulevat kuulluksi ja lainkohdat saadaan muokattua sellaisiksi, että ne toimivat myös käytännössä.

Sijaintitietopalvelun osalta kannatamme selvästi kuvattua kevyempää, edullisempaa ja suoraviivaisempaa toteutusta esim. Ruotsin mallin mukaisesti. Alla on kuvattu Ledningskollen - palvelun keskeiset toimintaperiaatteet:

Ruotsin Ledningskollen

Ledningskollen on Ruotsissa käytössä oleva valtakunnallinen palvelu, jonka tarkoituksena on ehkäistä maanalaisten infrastruktuurin vaurioitumista kaivutöiden yhteydessä sekä parantaa kaivutyön turvallisuutta ja tiedonkulkua eri osapuolten välillä. Palvelu on toiminut pitkään osana vakiintunutta markkinakäytäntöä ja sitä pidetään yleisesti toimialan normaalina toimintamallina, vaikka sen käyttö ei perustu erilliseen velvoittavaan sääntelyyn.

Ledningskollenin keskeinen periaate on, että se toimii koordinaatio- ja välityspalveluna, ei keskitettynä verkkotietojen tietovarastona. Palveluun ei tallenneta verkonomistajien tarkkoja sijaintitietoja tai yksityiskohtaisia verkkotietoaineistoja. Sen sijaan verkonomistajat rekisteröivät palveluun omat toimintatilat tai vastuualueensa, eli ne maantieteelliset alueet, joilla heillä on maanalaista verkkoja tai muuta infrastruktuuria.

Kaivutyöhön ryhtyvä toimija tekee Ledningskollenissa yhden verkkotietokyselyn ja rajaa suunnitellun työalueen kartalle. Palvelu vertailee kaivualueen sijaintia verkonomistajien ilmoittamiin vastuualueisiin ja tunnistaa ne verkonomistajat, joiden infrastruktuuri saattaa sijaita kaivualueella. Tämän jälkeen Ledningskollen välittää kyselyn automaattisesti näille verkonomistajille.

Jokainen verkonomistaja vastaa kyselyyn itsenäisesti ja omien käytäntöjensä mukaisesti. Vastauksena voidaan toimittaa kartta aineisto, antaa tieto siitä, ettei alueella ole kyseisen verkonomistajan infrastruktuuria, tai sopia tarvittaessa maastossa tehtävästä näytöstä. Vastuu tiedon oikeellisuudesta, ajantasaisuudesta ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä säilyy aina verkonomistajalla. Ledningskollen ei muokkaa, yhdistä tai arvioi verkonomistajien toimittamien tietojen sisältöä.

Tietoturvan ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta Ledningskollen malli perustuu hajautettuun tiedonhallintaan. Koska tarkkoja sijaintitietoja ei kerätä yhteen keskitettyyn järjestelmään, kriittisen infrastruktuurin yksityiskohtaiset tiedot säilyvät verkonomistajien omissa järjestelmissä. Tämä vähentää keskitettyihin tietovarantoihin liittyviä riskejä ja tukee periaatetta, jonka mukaan verkonomistaja kontrolloi itse tietojensa luovuttamista ja käyttöä.

Ledningskollen tukee kaivutyön turvallisuutta ja kaivuvahinkojen ehkäisyä erityisesti varmistamalla, että kaikki kaivualueella potentiaalisesti sijaitsevat verkot tulevat huomioituiksi yhden kyselyn kautta. Samalla malli säilyttää joustavuuden, koska verkonomistajat voivat vastata kyselyihin omien järjestelmiensä, resurssiensa ja riskinarviointinsa perusteella. Palvelu ei määrittele yksityiskohtaisesti vasteaikoja, näyttötoiminnan toteutustapaa tai kustannusten kohdentamista, vaan nämä ratkaistaan verkonomistajien ja kaivutyöhön ryhtyvän toimijan välillä.

Kokonaisuutena Ledningskollen malli edustaa kevyttä, hajautettua ja käytännönläheistä ratkaisua, jossa kaivuvahinkojen ehkäisy, turvallisuus ja tiedonsaanti perustuvat toimijoiden yhteistyöhön, selkeään vastuunjakoon ja vakiintuneisiin toimintamalleihin ilman laajaa keskitettyä tietojen keräämistä tai päällekkäistä sääntelyä.

Helsingissä 10.3.2026

Kunnioittavasti

Ville Heinonen

Toimitusjohtaja

Geomatikk Finland Oy

Heinonen Ville

Geomatikk Finland Oy